

လားဟူရိုးရာ နာမည်ပေးစလေ့

မောင်ဟေမာ

လားဟူရိုးရာ နာမည်ပေးစလေ့

မောင်ဟေမာ

ပြည်ထောင်စုဖွား တိုင်းရင်းသားလားဟူအမျိုးသားများ အမည်ပေးရာတွင် နှစ်မျိုးနှစ်စား ပိုင်းခြားချက်ရှိလေသည်။ မွေးဖွားသည့်အချိန်အရ အမည်ပေးခြင်းနှင့်မွေးဖွားသည့်နေ့အရ အမည်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်၏။ လားဟူအမျိုးသားများ၏အမည်များတွင် ယောက်ျားဖြစ်လျှင် ရှေ့က (ကျ)ကို သုံးသည်။ ဥပမာ - (ကျလော၊ ကျဝ၊ ကျညီ စသည်။)မိန်းမဖြစ်လျှင် ရှေ့က (နာ)ကို သုံးသည်။ ဥပမာ - (နာကော်၊ နာယော်၊ နာလားစသည်)

မွေးဖွားသည့်အချိန်အရ အမည်ပေးရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း လိုက်နာကြလေသည်။ မွန်းတည့်ချိန် မွေးသည့်ယောက်ျားလေးဖြစ်လျှင် (ကျကော်)ဟုအမည်ပေးသည်။ မိန်းကလေးဖြစ်လျှင် (နာကော်)ဟုအမည်ပေးသည်။

ညနေခင်းအချိန်မွေးသည့်ယောက်ျားလေး ဖြစ်လျှင် (ကျဖို့)၊ မိန်းကလေးဖြစ်လျှင် (နာဖို့)ဟုအမည်ပေးသည်။

ညနေအချိန် မွေးသောယောက်ျားလေး ဖြစ်လျှင် (ကျဟား)၊ မိန်းကလေးဖြစ်လျှင် (နာဟား)ဟုအမည်ပေးသည်။

ညသန်းခေါင်အချိန် မွေးသည့်ယောက်ျားလေးဖြစ်လျှင် (ကျခု)၊ မိန်းကလေးဖြစ်လျှင် (နာခု)ဟုအမည်ပေးသည်။

မနက်ခင်း ဝေလီဝေလင်းမွေးသည့်ယောက်ျားလေးဖြစ်လျှင် (ကျထီး)၊ မိန်းကလေးဖြစ်လျှင် (နာထီး)ဟုအမည်ပေးသည်။

မနက်အချိန် မွေးသည့်ယောက်ျားလေး ဖြစ်လျှင် (ကျရှော)၊ မိန်းကလေးဖြစ်လျှင် (နာရှော)ဟုအမည်ပေးသည်။

မွေးဖွားသည့်နေ့အရ အမည်ပေးပုံ

လားဟူပြက္ခဒိန်အရ တစ်ပတ်လျှင် ၁၂ ရက်ရှိသည်။ ၎င်း ၁၂ ရက်အမည်များမှာ စော်ညီး(မြေနေ့)၊ မူးညီး(မြင်းနေ့)၊ ယော်ညီး(သိုးနေ့)၊ မော့ညီး(မျောက်နေ့)၊ ဂါ့ညီး(ကြက်နေ့)၊ ဖေ့ညီး(ခွေးနေ့)၊ ဝါ့ညီး(ဝက်နေ့)၊ ဖညီး(ကြွက်နေ့)၊ နူးညီး(နွားနေ့)၊ လားညီး(ကျားနေ့)၊ ထောလာညီး(ယုန်နေ့)၊ လောညီး(နဂါးနေ့)ဟူ၍ဖြစ်သည်။ [မှတ်ချက်။ ။စော်ညီး၏တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်မှာ သေနေ့ဖြစ်၏။ လားဟူပြက္ခဒိန်တွင် ၎င်းနေ့ကို မြေဖြင့် သင်္ကေတပြု၍ မြေနေ့ဟုခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။]

မွေးဖွားသည့်နေ့အရ အမည်ပေးရာတွင် ၎င်း ၁၂ ရက်တစ်ပတ်အတွင်း မွေးဖွားသည့်နေ့ကို အစွဲပြု၍ အမည်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် စော်ညီးတွင် မွေးသောယောက်ျားလေး ဖြစ်လျှင် (ကျစော်)၊ မိန်းကလေး ဖြစ်လျှင် (နာစော်)ဟုအမည်ပေးသည်။

မူးညီးတွင် မွေးသော ယောက်ျားလေးဖြစ်လျှင် (ကျမူး)၊ မိန်းကလေးဖြစ်လျှင် (နာမူး)ဟူ၍ အမည်ပေးသည်။

ယော်ညီးတွင် မွေးဖွားသည့်ယောက်ျားလေးဖြစ်လျှင် (ကျယော်)၊ မိန်းကလေးဖြစ်လျှင် (နာယော်)ဟု အမည်ပေးသည်။ ဤနည်းအတိုင်းပင် မွေးဖွားသည့်နေ့အရ (ကျမော)၊ (နာမော)၊ (ကျဝါ)၊ (နာဝါ)၊ (ကျဖေ)၊ (နာဖေ)၊ (ကျဖ)၊ (နာဖ)၊ (ကျနူး)၊ (နာနူး)၊ (ကျလား)၊ (နာလား)၊ (ကျထော)၊ (နာထော)၊ (ကျလော)၊ (နာလော)ဟူ၍ အသီးသီးမှည့်ခေါ်လေ့ရှိသည်။

ညအချိန်မွေးသဖြင့် "ကျဟား"ဟုအမည်ပေးထားသော ကလေးငယ်နှင့်မိဘနှစ်ဦး

အမည်ပေးရာတွင် အိမ်ထောင်စုအကြီးအကဲက ဖြစ်စေ၊ ဆွေမျိုးထဲမှ အကြီးအကဲကဖြစ်စေ၊ ရွာ၏အကြီးအကဲကဖြစ်စေ အမည်ပေးလေ့ရှိသည်။ ကလေးမွေးဖွားပြီး တစ်လအတွင်း အမည်ပေးရသည့်ထုံးစံရှိသည်။ အမည်ပေးရာတွင် သီးခြားအခမ်းအနား(ကင်ပွန်းတပ်ပွဲ)သဘောမျိုး ပြုလုပ်လေ့ မရှိပေ။

ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံအရ မွေးဖွားသည့်အချိန်ကို လိုက်၍ အမည်ပေးထားပြီးဖြစ်သော်လည်း ကလေးမှာ ကျန်းမာရေးချို့တဲ့၍ မကြာခဏ နာမကျန်းဖြစ်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ထွားထွားကျိုင်းကျိုင်းမရှိပဲ ကြုံလိုပိန်သေးချည့်နဲ့လျှင်သော်လည်းကောင်း မွေးဖွားသည့်နေ့ရက်အရ ပြောင်းလဲအမည်ပေးတတ်ကြလေသည်။ ယင်းသို့ ပြောင်းလဲအမည်ပေးခြင်းကိုလည်း ကလေးအသက် ၅ နှစ်အတွင်းသာ ပြုလုပ်ရလေသည်။ ၅ နှစ် မှ ကျော်လွန်လျှင် အမည်ပြောင်းလဲရိုး ထုံးစံမရှိပေ။

ကလေးအမည်ပေးပြီးမှ ကလေးအဖတ်မတင်လျှင် (သေဆုံးလျှင်) နောက်မွေးလာသည့်ကလေးအတွက် အခြားလူကြီးတစ်ဦးဦးအား အမည်ပေးစေသည်။ ထိုသို့အမည်ပေးခံရသည့်ကလေးမှာ နောင်အရွယ် ရောက်လာသောအခါ အမည်ပေးသူအား မွေးစားမိဘသဖွယ် သဘောထား၍ မိဘအရင်းနှင့်အတူ လုပ်ကျွေးပြုစုရလေသည်။

လားဟူအမည်များကို ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲရာတွင် မြန်မာအမည်များရှေ့က သုံးစွဲသကဲ့သို့ မောင်၊ ကို၊ မ၊ ဦး၊ ဒေါ်စသည် အသက်အရွယ်အလိုက် ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲမှုမျိုး မရှိပေ။ (ဥပမာ - ငယ်စဉ်က ကျလောဟု အမည်တွင်လျှင် အသက်အရွယ်ကြီးလာသောအခါ၌လည်း ကျလောဟုပင် ခေါ်ကြသည်။) သို့သော် အမည်ရင်းကို မခေါ်ဝေါ် အသုံးစွဲပဲ အသက်အရွယ်အလိုက် ယေဘုယျခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲမှုမျိုး ရှိသည်။ မိန်းကလေးငယ်ကို (ယာမီးအဲ)ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယောက်ျားငယ်ကို (ဟော်ခါပါအဲ)ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲတတ်သည်။ အလားတူ ခပ်ရွယ်ရွယ်မိန်းကလေးကို (ယာမီးယာနယ်)၊ ယောက်ျားလေးကို (ဟော်ခါယာနယ်)၊ အပျိုအရွယ် မိန်းကလေးကို (ယာမီးဟား)၊ ယောက်ျားလေးကို (ချော်ဟား)၊ အိမ်ထောင်သည့်အရွယ် လူလတ်ပိုင်းမိန်းမကို (ယေရှေမား)၊ ယောက်ျားကို (ယေရှေဖား)၊ လူကြီးပိုင်းအရွယ်မိန်းမကို (ချော်မောမာ)၊ ယောက်ျားကို (ချော်မောပါ)၊ အဘိုးအရွယ်ကို (အပူလုံ)၊ အဘွားအရွယ်ကို (အပီလုံ)ဟုခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲတတ်ကြလေသည်။

ထို့ပြင် အသက်အရွယ်အရလည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ပညာအမြော်အမြင်အရလည်းကောင်း အများ၏ ကြည်ညိုလေးစားခံရသူယောက်ျားဖြစ်လျှင် (အဗီးပါ)၊ မိန်းမဖြစ်လျှင် (အဗီးမာ)ဟူ၍လည်းကောင်း လေးစားမြတ်နိုးမှုဖြင့် ခေါ်ဝေါ်တတ်ကြောင်းလည်း လေ့လာသိရှိရပေသည်။

မောင်ဟောမာ

မှတ်ချက်။ ။၁၉၈၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ အမှတ်(၂၃၆)ထုတ် ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်း စာမျက်နှာ(၄၉-၅၁)၌လာ ရှိသောဆောင်းပါးကို ပြန်၍ စာစီရိုက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။